

ALT FOR NORGE

ORGAN FOR DEN NASJONALE FRONT

Nr. 4

Mars

1944

KLARE LINJER.

Det blir ofte hevdet at nordmennene er spesielt individualistiske og sjølrådige. Framforalt vil de ha rett til å si meninga hvorsomhelst, nårsomhelst, om hvasomhelst. Disse gode egenskapene gir garantien for at vi ikke så lett gir bestemmelsesretten fra oss, og behøver ikke bety at folket ikke vil innordne seg disiplin. Vårt folk har på grunn av historisk utvikling og politiske tradisjoner stø sans for demokratisk styresett, for folkestyre. Byråkratisme, statlig vilkårlighet og stivnete departementale forhold blir mishikt av alle. Politisk aktivitet, rørsle og endring er nødvendig for et levedyktig demokrati. De ytre juridiske formene for det politiske demokratiet her i landet, var nok gitt i paragrafer, men demokratiet i seg sjøl, folkestyret, er ikke gitt i paragrafer i grunnloven og andre lover, representert ved institusjonene for styre og økonomisk-politisk ledelse. Demokratiet utvikles og endres slik at folket mer og mer umfdelbart er med og bestemmer økonomiske og politiske forhold. Her er garantien for at demokratiet som politisk bygning ikke vil utvikle seg til byråkrati. Stemmeretten hvert tredje år er ikke hovedinnholdet i demokratiet.

I en periode der den offisielle politikken har vært unndratt folkets kontroll i lengre tid, slik som nå under krigen, har byråkratismen lett for å stikke fram. En regjering og politisk myndighet som i en slik tid forsømmer det nødvendige stoffskifte i det politiske legeme, — det normale stoffskifte er det avskråret fra, — kommer uvegerlig til å føre en politikk som er på siden av endringene som foregår i folket den skal representere og lede. En slik politisk kurs kan føre til hindring av en demokratisk utvikling, idet den støttes av alle dem som politisk og karrieremessig har bunnet seg til den offisielle politikken.

I vår regjering i London og institusjonene i utlandet som representerer Norge, er dette stoffskifte deserre forsømt. Spesielt er det forsømt å bygge ut organer i Norge som umiddelbart skulle lede heimefronten etter 9. april, mens konge og regjering oppholdt seg i utlandet. Men dette er forhold som lar seg rette på i samarbeid med regjeringa, uten at en derved behøver å undergrave dens stilling. Heimefronten som litt etter hvert tok form av seg sjøl, har vært uten enhetlig ledelse. en politisk bygning som ledet folket i kampen for friheten og folkestyret.

Det kommunistiske parti har i forhandlinger med den norske regjeringens representanter, satt fram krav om at regjeringa i London endres i samhøve med de krav frihetskrigen stiller, og at det med støtte i en slik regjering blir dannet et frihetsråd på heimefronten med domsutøvende organ, som leder motstandspolitikken mot fienden. Disse kravene har funnet gjenklang

i folket fordi de samsvarer med dets interesser, og garanterer det retten til sjøl å bestemme sitt nye demokratiske styresett.

Symptoner som er kommet til syne hos en del av våre landsmenn i utlandet, og tildels også her heime, viser at det er nødvendig å nå fram til ordnete politiske forhold for den videre kamp for friheten. Det hemmelige diplomati og intrigespill som enkelte grupper driver, virker i høy grad nedslående og splittende på heimefronten. De som tror seg å oppnå folkets tillit etter krigen ved hjelp av intriger og politisk uhederlighet, tar feil. Alt vil engang bli lagt fram for folket. Den politikk som har framtida for seg og vil vinne folket, må være hederlig og sann i sin propaganda, klar, nøktern og progressiv i sitt syn på den framtidige økonomiske og politiske utvikling i landet.

Problemet for norsk politikk idag er så enkelt at det skulle være unødvendig å repetere det: å kjempe landet fritt og trygge folkets framtid. Den nasjonale heimefronts oppgave kan aldri bli hverken å undergrave tilliten til regjeringa eller så mistro til andre nasjonale grupper. Men heimefronten krever gjensidig tillit og at regjeringa lytter til dens krav. Vi må hindre at de politiske skillelinjer og synder fra før krigen står i veien for et totalt samarbeide i krigen mot fienden. Derfor er det nødvendig at vi på heimefronten får et frihetsråd sammensatt av nordmenn med aktiv patriotisk innstilling og et progressivt politisk syn. Det alt-overveiende politiske grunnlag for et slikt frihetsråd må være:

1. Straks å mobilisere hele folkets kampkraft i krigen mot tyskerne og Nasjonal Samling.

2. Folket sjøl skal bestemme sitt politiske styre og den framtidige styreform, ved frie, utvidete demokratiske valg med en gang tyskerne er ute av landet.

3. Alle politiske partier som står på et konsekvent antinazistisk grunnlag garanteres full politisk virkefrihet straks tyskerne er ute av de forskjellige landdeler.

4. Hensynsløs opprydning i all politisk råttenskap, som samarbeidet med tyskerne og Nasjonal Samling.

5. Konsekvent og uavhengig fredspolitikkk med de øvrige allierte land, spesielt et varmt vennskskapsforhold til vår allierte Sovjetunionen som vi mer enn noe land kan takke for at vi får friheten og sjølstyre tilbake.

Dette er et politisk grunnlag som 95 % av folket vårt vil si seg enig i. Et frihetsråd på dette politiske grunnlag med et klart økonomisk og politisk program der hele folket fianer sine framtidsinteresser trygget vil ha hele folkets tillit. Bare et slikt demokrati har levedyktighet og leverett i Norge. Alle reaksjonære forsøk på å danne forretningsministerium eller militærstyre må bekjempes med alle midler. Det er slutt med at folkets interesser skal innordnes finansmannen og den militære, omvendt, finansmannen og de militære må innordnes folkets makt og interesser.

En konsekvent nasjonal og progressiv politikk må utledes av den virkelighet vi lever i. Da samsvarer den ikke bare med våre frihetstradisjoner, men også med framtida. Vår nasjonale innsats ligger i all vår ferd, hos oss alle. I den opptrøden vi legger for dagen overfor landsmenn når det gjelder matvarespørsmålet, i kampen for vår kultur og våre kulturelle in-

stusjoner, i kampen for alt det som særmerker oss som fri nasjon. Vår nasjonale innsats må være preget av bevisstheten om at vi er med og legger grunnlaget for en ny og bedre framtid. Å skape dette grunnlaget, betyr gjennom kampen mot undertrykkerne og reaksjonen å oppdra og politisk dyktiggjøre folket vårt for en klar og rettlinjet politisk utvikling.

NORDAHL GRIEG.

Med Nordahl Grieg har norsk kulturliv og politikk mistet en av sine ypperste personligheter. Nordahl Griegs liv som kunstner gir oss en kunstnerutvikling av de skjeldne. I all sin produksjon var han livsnær og aktiv. Alt han skrev bar preg av hans kjærlighet til livet, det som hadde livets rett, — det som var veien fram. Derfor er hans diktning så gjennomlevet intens, på samme tid vår og stormende, — som livet er vårt, men stormende i kampen for livsretten. Selve titelen på Nordahl Griegs bøker og artiklene han skrev i tidskriftet »Veien Frem« som han ga ut, bærer preg av denne intense livsutfoldelse og hans aktive livssyn. Han er den aktive kunstner som vil omforme og forskjønne livet og føre bu det som skal bli. Derfor var han med overalt i verden der kampen for friheten til livsutfoldelse og utvikling i samfunnslivet gikk for seg. Nordahl Grieg var som selve pulsslaget i den tiden han levet med i.

I Sovjetunionen møtte Nordahl Grieg den nye ungdommen som hadde vokset opp i et sosialistisk samfunn. I den så han menneskehetens redning mot det nazistiske voldstyrrani. I »Ung må verden ennu være« møter vi denne ungdommen full av tro og sikkerhet på den kamp den fører for sitt sosialistiske fedreland og for hele menneskeheten. Vi møter også dissenterne, kapitulantene som i sin selvinnstilling ender i forederi mot sosialismens idealer. I skildringen fra Spania møter vi i samme boka, hans

tro på framtiden bygget på arbeiderklassens solidaritet, hans flengende kritikk over undfallenheten og den som svikter i kampen for friheten.

I tiden foran den siste verdenskrigen, med nazismens truende skygger over Europa, får vi under påvirkning av sosialismens oppbygning i Sovjetunionen og kulturlivet der, og folkefrontens reisning i motreaksjonen i Frankrike og Spania, en ny generasjon av sosialistiske forfattere med navn som Ehrenburg, Malraux, Aragon, Steinbeck, Nordahl Grieg m. fl. De undertryktes lidelser, sosialistideer, kommunistens aktivitet, skildres med tankeklarhet og følsom varme. Kjærligheten til arbeidet, til fedrelandet, til menneskeheten, Frihetens ideer, åpenbaringen, håpet om det som skal bli, smeltet sammen med bevisstheten om handlingens nødvendighet, — sosialismens filosofi som ikke bare vil forklare virkeligheten, men forandre den.

Nordahl Grieg blir i den norske litteratur representanten for det livssyn, den virkelige kunstner som med klar syn og varme tolker tidens tenker og ideer, skaper åndsliv.

Nordahl Grieg brøt overtvert med de radikale forfatters tradisjonelle skrivemåte her i Norge. Han så ikke den revolusjonære forfatters metode og skivemåte bare i replikken, i debatten mellom personer, i deklamasjonen. Denne formens eleganse med brodd mot samfunnsskavankene, den ibsenske form for samfunnskritikk som mange sosialistiske forfattere hadde overtatt. Nordahl Grieg er mer analytiker i sitt arbeid, mer bevisst

politiker i sin kunst, samtidig som hans følelse og form er kunstnerens framfor noen. Samfunnsspørsmålene kommer oss ikke i møte som er replikkveksel mellom personene i hans diktning, men vi møter dem representert ved klassene, fra samfunnet som det er. Det er ikke forfatteren som taler til oss gjennom personene, men personene selv tatt ut av livet som taler til oss ut fra sitt miljø, sin klasse. Det var det som gjorde Nordahl Griegs skuespill så levende, så aktuelle og virkningsfulle. Publikum, uansett såkalt kunstnerisk nivå, ble ikke belemret med vanskeligheten med å forstå replikken, dybden i forfatteren som det heter. De så samfunnet de levet i, på scenen; de kjendte røstene, ordene til dem som snakket, fra gaten, fra sjølivet og sjømannsbjennene, fra fabrikkene, fra foreningene. Men forfatterens appell uteble heller ikke, og den ble alltid forstått.

Dette gjorde at den sosialistiske kulturverden her heime så med hensynsløs optimisme fram til Nordahl Griegs videre utvikling. Ingen har vi ventet på skulle tale til oss etter denne krigen som Nordahl Grieg. I Nordahl Grieg på utefronten og Viggo Hansteen på heimefronten har det sosialistiske Norge tapt to av sine mest strålende skikkelser i det progressive åndsliv. Arven er tung å ta opp etter dem, men tusener av helter i frihetskampen heime og ute gir oss trygghet for at framskrittets unge slekt vil make og fullføre det som disse to ga livet sitt for.

Vi vet så lite om Nordahl Griegs forfatterarbeid i den tid han har vært ute. Vi vet bare at hvor våre sjøfolk kjempet, hvor soldatene var, hvor kampen for friheten foregikk, der var Nordahl Grieg for å yde sitt, for å lære å kjenne folket sitt og den kamp

det førte. Denne innstilling å være med der kampen foregikk, for å fortelle det sanne, førte Nordahl Grieg i døden for den sak han kjempet for og det han skulle dikte om for oss og de kommende generasjoner.

Vi vet at Nordahl Grieg i all sin ferd, i all sin diktning og arbeid har utført sin dirrende åndsinnset for menneskeheten gjennom sin innsats for det folk han tilhørte og som han elsket over alt. Norge i våre hjerter, sang han som våknende forfatter. Ung må verden ennu være, forkynte han som moden kunstner. Nordahl Grieg ga livet for det som dette inneholder. Her har han også gitt mottoet for den unge slekt.

HAN VISSTE DET.

Hans Hans sitter i forsyningsnemnda og liker godt alle erhverv, sjøl under Nasjonal Samling. Hans er svært »objektiv« når det gjelder tyskerne og Nasjonal Samling. En dag møter han Ivar som er så altfor hatsk på tyskerne.

Hans: Han har nå litt rett tysken når han seier at det ikkje vært bra for oss dersom russen vinn.

Ivar: Eg høyrer du les flittig avisa om dagen. Eg har det så godt eg måta. Den 9. april fekk eg veta kven som var fienden. Sia slepp eg hovebryet med propagandaen.

DEN FRANSKE motstandsbevegelsen har sine egne domstoler. Når en mann er blitt dømt, får han seg vanligvis tilsendt en miniatyrlikkiste, og det er ytterst sjelden han unnslipper sin straff, hvor godt han enn blir bevoktet av sikkerhetspolitiet.

Vær varsam, men lever alltid de frie aviser videre.